

Staden Bender, som ligger i utbrytarrepublik Transnistrien, har redan stor rysk militär närvaro.

BILDER: JONAS GRATZER

Här är den ryska presidenten både vän och fiende

Som grannland till Ukraina kan Moldavien vara Vladimir Putins nästa måltavla. Ryssland har redan stort inflytande över utbrytarregionen Transnistrien, och det råder delade meningar om huruvida Putin är en vän eller fiende.

– Det är möjligt att Ryssland invaderar oss, ja. Serghey Erlih är säker på sin sak när han stannar till under Triumfbågen som står mitt emot regeringsbyggnaden i centrala Chişinău, Moldaviens huvudstad. – Man jag är emot Putin, tillägger pensionären snabbt. Det är dock ingen självklarhet har det visat sig i färskna undersökningar där upp till hälften av de tillfrågade har ”stött en invasion” förklarar Serghey Erlih.

Det visar sig inte minst på sociala

medier, där bekanta lägger ut politiska budskap. – Vi har många vänner som stöttar Putin, och de kallar mig ”zombie” för att jag inte gör det, förklarar Sergheys fru Nadejda som håller sin make sällskap. Diskussionerna går heta på Facebook och andra plattformar om det ändå inte hade varit bättre för de låga lönerna och skenande energipriserna om Moldavien var under ryskt styre. – Ekonomin är desperat i Moldavien, fortsätter Serghey och säger att

en vanlig månadslön ligger runt 300 euro, samtidigt som gaspriserna för ett hushåll i vinter närmar sig en tredjedel av den summan. På en parkbänk bredvid katedralen, ett stenkast därifrån, sitter tre studenter som enbart vill uppges sina förnamn. På frågan om de är rädda för att ryska trupper kommer invadera Moldaviens skakar Alexandru, 18, på huvudet och säger att rustning från Sovjeterna så står inte Moldavien någon chans om Putin bestämmer sig för att hans styrkor ska korsa gränsen. Och så ser det ut

Marcel, 19, tror inte att det kommer bli någon invasion eftersom de ryska styrkorna inte är lika starka som när kriget startade. Han är där emot nervös för att vara tvungen att dras in i militärtjänstgöringen. – Vi vet inte hur man slåss, vi kommer direkt från universitetet, säger han och får medhåll av Andrea, 18. – Vår generation är inte redo för krig, vi måste förlita oss på Nato och om det kommer en invasion så blir det till att lämna landet, säger hon.

Det har gått ett halvår sedan invasionen av Ukraina påbörjades i slutet av februari och farhågorna att Putin ska fortsätta västerut från södra Ukraina har hängt över Moldavien sedan dess. Ett exempel är ryske generalen Rustam Minnekajev som i slutet av april förklarade att en rysk kontroll över södra Ukraina skulle öppna upp en väg till Moldaviens utbrytarrepublik Transnistrien som redan har stor rysk militär närvaro. Samtidigt är Moldavien enligt konstitutionen neutralt sedan 1994 och hade inte kunnat räkna med Nato vid ett ryskt angrepp. Med en armé som består av runt 6 500 militärpersonal, varav hälften är volontärer, och med gammal utrustning från Sovjeterna så står inte Moldavien någon chans om Putin bestämmer sig för att hans styrkor ska korsa gränsen. Och så ser det ut

att bli, menar expolitikern Vitalie Marinuța, som var landets försvarsminister mellan 2009 och 2014. – Moldavien är på Rysslands krigskarta, och de vill ta över oss, säger han från en närliggande park och lägger till att det inte har funnits någon politisk vilja att utveckla militären i Moldavien. – Och då finns det ingen vilja hos befolkningen heller. Samtidigt vill Vitalie Marinuța se att Moldavien satsar på och bygger upp sitt försvar, för det kan i så fall verka ”avskräckande och få Ryssland att tänka om när det gäller ett sådant beslut”. För att Ryssland ska gå över gränsen krävs dock först enligt Marinuța att man tar Odessa, för att sedan slå samman sina ryska styrkor med de i Transnistrien och

”**Detta är Moldaviens territorium, men människor utsätts för stora påfrestningar när de måste korsa gränserna fram och tillbaka för att kunna odla i sitt eget land**

Mellan kullarna i den autonoma regionen Gagauzien driver herdar stora färflockar med hjälp av jättelika vallhundar.

Gagauzien, en autonom region sedan mitten av 1990-talet. Befolkningen på omkring 200 000 är etniskt turkiska gagauzer.

Nadejda och Serghey Erlih i Moldaviens huvudstad Chişinău har många vänner som stöttar Vladimir Putin.

Floden Dnestr, som rinner genom Ukraina, är en naturlig gräns mellan Moldavien och Transnistrien.

”sedan sätta in en marionettregering”. För närvarande är dock den ryska propagandan genom tv och radio i Moldavien ”ett större hot mot befolkningen” – som redan är väldigt delad. – Det är 50-50. Människor här är antingen för eller emot Ryssland, och Ryssland behöver inte komma hit med vapen för att ta makten, säger han och ger exempel på gaspriset som har gått upp med 300 procent i år.

Det är lokalval nästa år – ett val som Ryssland kan styra genom gaspriset. – Om Ryssland sänker gaspriset två eller tre gånger, vem tror du då att människor kommer att rösta på? säger Vitalie Marinuța och promenerar iväg genom parken.

Längre österut mot Ukrainas gräns ligger Transnistrien, som förutom att vara en potentiell rysk brygga in i Moldavien, även producerar den största delen av landets el genom ett ryskägt kraftbolag, som har pumpat upp sina priser på sistone och vägrat skriva under några långtidskontrakt. På gatorna i Bender, som är Transnistriens andra största stad med runt 100 000 människor, pågår livet som vanligt, där invånarna shoppar i butiker och äter i restauranger, som dock saknar västerländska kedjor som McDonald's. En ung man

som vill vara anonym säger till GP att eftersom omkring en tredjedel av befolkningen i utbrytarregionen är ryssar så pratar man helst inte politik utan fortsätter i stället att leva tillsammans. Byggnaderna är nedgångna och asfalten sliten, så även om Ryssland drar in stora inkomster på energileveranserna till Moldavien så verkar pengarna inte ha kommit till nytta här.

Dnestr-floden som rinner genom Ukraina är en naturlig gräns mellan Moldavien och Transnistrien (även om utbrytarregionen delvis sväller över på den andra sidan floden) som rinner ut i Svarta havet. En pojke badar i floden och tar sig upp vid byn Vadul lui Vodă som ligger på den västra sidan av floden. 16-åriga Vasillii Racovschi förklarar att runt hälften av byns befolkning är pro-Ryssland och att diskussionerna går heta i klassrummet när man pratar om kriget i grannlandet. – Det råder delade meningar helt klart, men min personliga åsikt är att vi måste försvara vårt land, och jag tänker stanna kvar och göra det om det blir en invasion, säger tonåringen som är aktiv inom en rad sporter i skolan.

Hans stora oro är dock att Moldavien inte kommer ha någon chans vid en attack – ”vi har ju inga vapen”. I en annan by i närheten, i Pohrebea, som ligger på den östra sidan av floden, rensar Tamara Muchinschi

Fakta: Moldavien

- Moldaviens befolkning uppgår till drygt tre miljoner invånare. Landets som är 34 000 kvadratkilometer stort, eller som Jämtland, räknas som Europas fattigaste land per capita och invånare, och gränsar förutom mot Ukraina även till Rumänien.
- Rumänska är det officiella språket (som även är moldaviska) och många i landet pratar också ryska, ukrainska och minoritetsspråket gagauziska.
- Den icke-erkända republiken Transnistrien bröt sig formellt loss från Moldavien redan 1990 och året därpå blev Moldavien självständigt från Sovjetunionen. Det ledde till inbördeskrig 1992 som Transnistrien vann och har sedan dess upp emot ett par tusen ryska soldater på plats. Moldavien ansökte om EU-medlemskap en vecka efter att Ryssland invaderade Ukraina 24 februari, en ansökningsprocess som troligtvis kommer ta många år.

i sin trädgård.

– Detta är Moldaviens territorium, men människor utsätts för stora påfrestningar när de måste korsa gränserna fram och tillbaka för att

kunna odla i sitt eget land, säger hon. Längre söderut, ett par timmars bilresa från Chişinău, blir landskapet mer kuperat och där breder solrosfälten ut sig längs vägen. Mellan kullarna som ska hålla vargar och vilda hundar på avstånd, och som även håller andra människor borta.

Här ligger Gagauzien, en autonom region sedan mitten av 1990-talet. Befolkningen på omkring 200 000 är etniskt turkiska gagauzer som pratar minoritetsspråket gagauziska. I huvudstaden Comrat går Victor Petrov på trottoaren och hälsar på andra fotgängare. Att han är populär märks, och färskna undersökningar visar att lokalpolitikern redan hade fått hälften av rösterna inför nästa års lokalval. Förra året var han med och startade plattformen Peoples Union of Gagauzia – och är nu ledaren för partiet som växer sig allt starkare och som så småningom har som mål att bilda en regering som ska stärka traditionerna, vilka även inkluderar de lokala språken däribland ryska.

Banden med Ryssland ska bli starkare, enligt honom. ”du träffar ingen här som pratar illa om Ryssland”. Eftersom Moldavien är så beroende av Ryssland och framför allt dess energi så är det viktigt att

inte klippa av de banden, menar Victor Petrov.

– Moldavien är ett väldigt litet land, så vill vi ha en bra relation med både Ryssland och EU. Enligt honom gäller det att hitta en ”geopolitisk balans” och samtidigt vara ett självständigt land och ”inte beroende av andra”, där han tydligt ställer sig utanför Nato. – Om Moldavien skulle gå ihop med Rumänien eller Ukraina till exempel, så har Gagauzien fortfarande rätt att vara självständig, fortsätter han.

Som politiker känner sig Petrov missförstådd eftersom människor säger att han gör allt till politik när han egentligen vill fokusera på ekonomin. Han trycker vidare på hur viktigt det är att Moldavien sköter sina egna angelägenheter, men samtidigt tycker han att det vore fördelaktigt om Ryssland närmade sig Moldaviens gräns förbi Odessa. – Det finns några fördelar. Vårt territorium hade kunnat vara en länk mellan öst och väst, ungefär som Turkiet är i dag, säger han. **Så du är inte rädd att Ryssland kommer ta över Moldavien i så fall?**

– Moldavien är inte intressant för dem, förutom kanske Moldaviens president, säger Petrov och ler.

Johan Augustin
utland@gp.se